

ΟΦΕΛΕΙ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ Η ΧΡΗΣΙΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ;

Του κ. ΧΡ. ΒΑΣΜΑΤΖΙΔΗ — Δ)ντοῦ Α.Τ.Ε.

Εἰς τὰ χημικά λιπάσματα, ἀπὸ τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς των εἰς τὴν γεωργίαν, ἀπέβλεψαν ὡς πρὸς ἓνα μέσον διατηρήσεως καὶ ἀνυψώσεως τῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους, ὥστε νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ ἐπικερδὴς κηλιέργεια καλυτέρων ποικιλιῶν φυτῶν, ὑπὸ ἐντατικῶν συστήματι ἐκμεταλλεύσεως, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἀφθονοτέρων εὐθηνῶν τροφῶν καὶ πρώτων ὑλῶν βιομηχανικῆς χρήσεως.

Τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε χρησιμοποίησεως τῶν λιπῶν δικαιώνουν πλήρως ἐπὶ παγκοσμίῳ κλίμακος, τὰς προσδοκίας, αἵτινες ἐστηρίχθησαν ἐπ' αὐτῶν μὲ ἀποτέλεσμα ὥστε ἡ παραγωγή χημικῶν λιπῶν νὰ θεωρῆται σήμερον ὡς ἀντιπροσωπεύει τὴν σημαντικωτέραν πρόοδον, ἣτις ἐσημειώθη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξασφαλίσεως ἀφθονίας τροφίμων διὰ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

Ἄλλ' ἂν ἀπὸ ποσοτικῆς τῶν παραγομένων γεωργικῶν προϊόντων ἀπόψεως ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἀνεγνωρισθῇ καὶ ἐπεβλήθῃ παγκοίνως, τί συμβαίνει ἀπὸ ποιοτικῆς ἀπόψεως;

Εἶναι ἀληθὴς ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν πολεμίων τῆς χημικῆς λιπάνσεως ὅτι τροφὰ παραγόμενα διὰ χρησιμοποίησεως χημικῶν λιπασμάτων χάνουν τὴν γέυσιν των καὶ εἶναι ἡλαττωμένης θρεπτικῆς ἀξίας;

Ὅτι τὰ λαχανικά εἶναι σκληρότερα καὶ πλέον ἰνώδη; ὅτι αἱ ὀπώραι δὲν ἔχουν πλέον τὸ καλὸν γινώστον ἄρωμα των; ὅτι πλέον τοῦτου τὰ χημικά λιπάσματα ὑποσκάπτουν τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ζώων, παράγοντα τεχνικῶς συντιθεμένας τροφάς, αἱ ὁποῖαι στεροῦνται βιταμινῶν καὶ ἄλλων θρεπτικῶν ἰδιοτήτων; ὅτι ἡ ὀργανικὴ οὐσία τῶν ἐδαφῶν ἐφ' ὧν χρησιμοποιοῦνται τὰ λιπάσματα καθὼς καὶ ἡ ἔμβρυος ζωῆ γούτων καταστρέφονται; ὅτι τέ-

λος ἡ ἐγκατάλειψις τῶν χημικῶν λιπασμάτων καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς τὰ ὀργανικά μόνον λιπάσματα ὡς οἱ ἐρασιτεχνικῶς ἀσχολούμενοι εἰς τὰ γεωργικά ζητήματα συνιστοῦν θὰ ἐθεράπευεν ὡς διὰ μαγίας τὰ συσσωρευθέντα δεινά;

Τὰ θέματα ταῦτα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἡ δημοσία γνώμη εἶναι ἰδιαιτέρως εὐαίσθητος, συχνὰ ἀνακινοῦνται καὶ διὰ τοῦ τύπου μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργίαν συγχύσεων καὶ ἀμφιβολιῶν. Διὰ τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖα μίᾳ ἀντικειμενικῇ τοποθέτησις τοῦ προβλήματος, ἐξειδικυμένη ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦδε σχετικῆς ἐρευνητικῆς ἐργασίας καὶ ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς γεωργικῆς πράξεως εἰς ἣν καὶ προβαίνομεν κατωτέρω.

Κατὰ τὸ 1950 τὸ Κογκρέσσον τῶν ΗΠΑ συνεκρότησεν ἐιδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην τῶν ἀποτελεσμάτων χρησιμοποίησεως τῶν χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὴν παραγωγὴν τροφῶν. Διαπρεπῆς ἐρευνητῆς, ἐπιτέμων τῆς ἀνω Ἐπιτροπῆς ἐδήλωσεν ἐπιγραμματικῶς «Δὲν ὑπάρχει καμμὶ ἀπολύτως ἐνδειξις ὅτι ἡ λελογισμένη βλάβη τῶν χημικῶν λιπασμάτων εἶναι βλαβερὰ διὰ τὰ ἔδαφον, ἢ τείνει νὰ παράγῃ προϊόντα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνεπαρκῆ εἰς τὴν διατροφήν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων. Ἀντιθέτως ἔχει πλέον ἀποδειχθῆ περιτράνωσιν ὅτι ἡ χρησιμοποίησις χημικῶν λιπασμάτων ἐπὶ ἐξηνητημένων ἐδαφῶν ὑποβοηθεῖ τὴν ἀνάπτυξιν καλλιεργητιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀνωτέραν θρεπτικὴν ἀξίαν».

Εἶναι γνωστὸν ὅτι μίᾳ ἰσορροπημένῃ καὶ ἐπαρκῆς χημικῇ λιπασμασί, προσηρμοσμένῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς καλ)ργείας καὶ τὰς τοπικὰς συνθήκας, κλίματος καὶ ἐδάφους, ἐπιτρέπει τὴν αὐξησιν τῶν ἀποθεμάτων τοῦ φυτοῦ εἰς τὸν τομέα τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων (αὐξησις τῶν πρωτεϊνῶν τῶν γλυκιδιῶν, τῶν λιπιδιῶν). Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἡ σύν-